

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Vtrùm ad meritum requiratur status gratiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

Vtrum ad meritum requiratur status via.

I. Meritum, connaturaliter loquendo requiritur statum via.

PRIMA Conclusio: ad meritum, connaturaliter saltem, requiritur status via. Ratio est, quia connaturale est creaturae rationali, ut aliquando constituitur in termino tanquam in centro, unde sicut rebus aliis, quando sunt in termino seu centro non debetur motus physicus, sed quies, ita nec naturae rationali debetur motus moralis, seu intentionalis. Quare Scriptura ubique insinuat, post hanc vitam nullum esse meritum: sic Joan. 9. v. 4. dicit Christus: Venit nox, quando nemo potest operari: item ad Galatas 6. v. 10. Dum tempus habemus, operemur bonum, & alia huiusmodi, ex quibus aperte sequitur, non nisi in hac vita meritum reperiri.

II. Status tamen via non est ad meritum essentialiter requisitus.

Secunda Conclusio: status tamen viae non est de essentiali conceptu meriti. Unde existimo posse Sanctos in Caelo divinitus, vel sibi vel aliis mereri, si Deus ipsis adhuc gloriae augmentum tanquam praemium proponeret: ita Suarez lib. 12. de gratia, cap. 15. Tannerus hic, d. 6. q. 6. dub. 2. num. 43. & alii ex recentioribus: quam etiam conclusionem in materia de Incarnatione late probavi.

III. In actu meritorio duo repeririuntur, dignitas & exigentia.

Ad probationem notandum, duo in actibus meritorii reperiri, dignitatem scilicet quandam seu praestantiam, & exigentiam: hoc secundum, ut in prima conclusione diximus, cessat, cum ubi natura rationalis est in termino, nec ulteriorem motum ad alium terminum, nec in eodem exigit, & in hoc ut dixi, imitatur res alias, nec ratione nec etiam vita praeditas, quae quantumvis habeant sphaeram divisibilem, ut in sphaera ignis exempli gratia contingit, adhuc si ad unam illius partem pertigerit ignis, non petit ascendere ulterius, sed in quavis parte sphaerae quiescit: sic ubi semel natura rationalis in gradu etiam minimo gloriae tanquam in infima parte suae sphaerae constituta est, sibi connaturaliter quiescit, nec ad altiorem gradum gloriae ascensum postulat.

Post hanc vitam in opere bono manet alius dignitas, cessat exigentia.

Primum verò, dignitas scilicet & praestantia actuum etiamnum manet, utpote iisdem intrinseca, & ipsa eorum entitas: unde actus aliquis charitatis erga proximum in Patria liberè elicitus, actus etiam submissionis erga Deum, & similes non sunt minus praestantes quam earundem virtutum actus elicitus in via: imò verisimiliter sunt praestantiores. Quidni ergo, cum ad meritum universim non requiratur naturalis exigentia praemii in rebus, ut ostendimus sectione tertia, quidni inquam poterit Deus huiusmodi operibus proponere gradum aliquem novum gloriae, quod si faceret, sanè nulla ratio est cur non aequè illum mereatur de condigno, ac quando in humanis carmen vel orationem componentibus praemium proponitur, quod, qui optime hoc munus praestat, verè meretur; cum tamen illud non fuisset meritum, nisi gratis praemium fuisset propositum. Quare etiam Vasquez hic, d. 216. cap. 4. & Maratus d. 14. sect. 1. licet nobis in hoc contrariè, fatentur nihilominus posse beatos sibi aliquid mereri spectans ad beatitudinem accidentalem: imò dum pro nobis jam in Caelo orant, videntur nobis id quod impetrant mereri saltem de congruo. Plura hac de re sectione 12. num. 8. & nono.

Si Deus Sacerdotibus in caelo novum gradum gloriae proponeret, non est cur eum mereri non possent.

Quaeres: quando censenda sit finiri via? Respondetur: quando profertur vel saltem proferri debuit sententia finalis, quod in hominibus plerumque in fine praesentis vitae contingit. Unde Sancti in Caelo, animae in Purgatorio, illi etiam qui moriuntur, ad vitam tamen mortalem paulò post resuscitati, non sunt in statu merendi, dum anima est à corpore separata. Enoch etiam & Elias, quavis mortui adhuc non sint, imò tempore Antichristi iterum in mundum reversuri, & gratiam per merita sint aucturi, jam tamen nihil merentur, cum non vivant vità terrestri, vel humano & mortali modo: unde tunc connaturaliter pronuntiari debebat sententia finalis, quando ex hominum conversatione rapiebantur.

V. Quando censendus sit finiri status via.

Enoch etiam & Elias, quavis mortui, necesse est, non tamen sint in statu merendi.

Ratio verò ulterior, quare status viae connaturaliter requiratur ad merendum, esse videtur, tum quia hic est proprius locus certaminis: tum etiam quia quando quis est extra hunc locum, mutatur notabiliter modus operandi, ratione summae securitatis, quae per se loquendo non solet concedi viatoribus: tum denique quia tunc connaturaliter constituitur quis in termino. Fufius hæc quaestio tractabitur in materia de Incarnatione, dum de merito Christi.

VI. Alia ratio cur status viae connaturaliter requiratur ad merendum.

SECTIO SEXTA.

Vtrum ad meritum requiratur status gratiae.

DICENDUM cum communi Theologorum sententiâ, statum gratiae requiri ad meritum de condigno, saltem perfecto. Ratio est: quia ad huiusmodi meritum requiritur proportio quadam, & aequalitas, quae in actibus non dignificatis à gratiâ non reperitur respectu gratiae & gloriae, cum hæc praemia sint in tam alto ordine constituta. Unde in Bullâ Gregorii XIII. damnata est propositio Baii 13. quae sic habet: Pelagii sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factum, non est regni caelestis meritorium: & 18. ubi ait, sentire cum Pelagio, qui dicunt, esse necessarium ad rationem meriti, ut homo per gratiam adoptionis sublimetur ad statum Deificum.

I. Ad meritum de condigno perfectum requiritur status gratiae.

Baii propositio 13. & 18. damnata.

Dicendum secundò, gratiam nihilominus per actum aliquem partam, eundem actum non dignificare, tum quia sequeretur quovis instanti intuitum augmentum gratiae ut consideranti patebit: tum quia lumine naturae constare videtur non posse dignificari actum à praemio, intuitu illius dato, sed meritum actus penes illam solummodò dignitatem spectari debere, quam actus & persona habet independenter à suo opere vel praemio, ut semper in humanis constat, estque aptissimum exemplum in rege aliquo, qui praemia militibus decerneret uniuersulque dignitati accomodata, v.g. ut qui primum ducem hostilis exercitus occideret, si esset plebeius fieret nobilis, si nobilis comes, si comes unus ex magnatibus, &c. Petrus gregarius miles ducem illum occidit, non propterea statim eadem operâ fit unus ex magnatibus, sed tantum nobilis, ergo iuxta communem omnium conceptum dignitas personae, in posteriori signo alicujus instantis acquisita, non meretur novum praemium: Alioqui Petrus in hoc casu, ipso facto fieret unus ex magnatibus. Idem ergo suo modo dicendum est de gratia, quae in praemium alicujus operis confertur.

II. Gratia per actum aliquem partam, actum illum non dignificat.

Res hac declaratur exemplo gregarii militis ducem contrarii exercitus occidentis.

Hinc

III. Hinc solvuntur quæ à nonnullis proponi solent

Dicas: Species visibilis albedinis, quæ est antea posterior, non potest in ea recipi, potest cum anima concurrere ad effectum physicum; ergo gratia cum actu, à quo obtinetur, ad morale.

ad peccandum mortaliter, temptationem vincit per actum supernaturalem, actus ille est meritorius, & auget gratiam in justo illo præexistente, ut omnes fatentur, nihilominus hæc gratia actum istum naturam subsequitur, cum dependenter ab illo conservetur.

tons ad peccandam mortaliter vincit temptationem, gratia actum subsequens illum dignificat.

Ad hoc responderi potest non negare nos gratiam, quæ actui quomodocunque est posterior, posse illum dignificare, sed de illa solum gratia hoc negamus, quæ actui datur per modum præmii, hoc enim & nihil aliud ostendit lumen naturæ, ut supra vidimus. Imò in humanis dignitas per diligentiam, & actus bonos conservata auget meritum, quæ tamen per negligentiam in iisdem actibus potuisset amitti. Ratio verò est, gratia siquidem in hoc casu ab actu illo non pendet tanquam præmium, vel merces ei data, & per se, ut aunt sed per accidens, in quantum scilicet impedit peccatum, quo gratia illo instanti destrueretur. Aliam difficultatis hujus solutionem fusè tradidimus supra, Disp. 30. sect. tertã, & sequentibus; Videantur ibi dicta.

VIII. Resp. Non negare nos omnem omnino gratiam posteriorem actuum dignificare, sed quæ illi datur per modum præmii.

IV. Ad hæc tamen juxta supra dicta Respondeo,

disparem in hoc esse rationem de effectibus physicis, & præmio intuitu alicujus actus dando, cum ut ostendimus, lumen naturæ dicitur non posse actum in aliquo instanti dignificari, in ordine ad novum præmium, per ipsum præmium, quod ei tunc confertur. Ratio verò est, quia actus in tantum meretur, in quantum liberè egreditur ab operante; cum ergo pro illo priori naturæ ad præmium, seu novam gratiam intelligatur tota libertas posita, non potest per hanc dignificari ad novam gratiam; in hoc instanti conferendam, sed solum in sequentibus.

SECTIO SEPTIMA.

De aliis conditionibus ad meritum requisitis.

PRIMA est ut actus sit liber; actus namque omnis meritorius est laudabilis, nullus autem actus non liber meretur laudem, ut ex ipso naturæ lumine constare videtur, & docet Aristoteles lib. 3. Ethicorum, cap. 9. unde ab omnibus rejiciuntur Nominales aliqui, contrarium asserentes. Imò ulterius, licet semiplena libertas sufficiat ad peccandum, non tamen ad merendum, plus enim ad meritum requiritur, quam ad demeritum. Quare, etsi per se loquendo, nullus dari actus possit inter bonum & malum indifferens, potest tamen inter meritum & demeritum, ad meritum siquidem requiri videtur, ut actus plenè & perfectè sit voluntarius, ratione perfectionis ad meritum requisitæ, quæ magis confirmabuntur ex sequentibus.

I. Actus omnis meritorius debet esse liber.

Dari potest actus indifferens inter meritum & demeritum.

V. Objicies: plura vel majora peccata antecedentia non reddunt actum malum pejorem, ergo nec major gratia antecedens actum bonum reddit meliorem.

Negatur tamen consequentia; gratia siquidem, ut vidimus, est simpliciter necessaria ad meritum, sicut autem se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis; at verò peccatum, seu vilitas personæ non requiritur ad peccandum, cum etiam justii peccent. Licet verò præterea quodvis peccatum mortale, etiam primum mereatur penam æternam, quivis tamen, seu primus actus bonus etiam supernaturalis non meretur de condigno gratiam, aut gloriam, nam ut communis omnium habet sententia, plura ad bonum requiruntur, quam ad malum, unde actus etiam indeliberatus, & pura omisso sufficiens ad peccatum, non tamen ad meritum. Quare secundum omnes, actus attritionis, etiam supernaturalis in peccatore non expellit peccatum, sed ad hoc requiritur contritio, vel amor Dei super omnia, qui tamen actus peccatum ex naturâ suâ non expellunt: quod de plurimis aliis actibus supernaturalibus à fortiori dici posset, cum nihilominus quodvis vel minimum peccatum mortale expellat gratiam.

II. Actus meritorius debet esse positum.

III. Rationes variae cur, licet peccatum interdum consistat in ne-ratione, actus tamen meritorius debeat esse positum.

VI. Ad hoc probabile esse illum, qui est in peccato mortali, non solum non mereri de condigno gratiam aut gloriam, sed nec alia dona, non supernaturalia tantum, sed neque naturalia, peccatum namque mortale omni hujuscemodi dono hominem reddit planè indignum. De congruo tamen ut supra diximus, peccator mereri potest justificationem.

Plura requiruntur ad bonum, quam ad malum.

VII. Objicies contra secundam Conclusionem: gratiam quæ actum subsequitur, illum subinde dignificare, quando enim justus jam proximè potens

Probabile est hominem in peccato mortali nihil omnino mereri de condigno.

Dicas: quidam justus proximi pe-

Secunda conditio ad meritum est, ut sit actus positivus, ita cum S. Thoma 1. 2. q. 91. art. 5. ad 1. & 2. q. 79. art. 1. ad secundum communis Theologorum sententia, tenet Durandus, Major, Zumel, Suarez lib. 12. de gratiâ, cap. 2. & alii passim contra Angelum, qui contrarium videtur asserere.

Ratio est: nam ut optimè S. Thomas citatus, lata est disparitas inter meritum & demeritum, & ad illud multò plus requiritur, quam ad hoc. Illud etiam debet esse ex integrâ causâ, cum hoc ex quolibet defectu oriatur. Confirmatur: ut enim rectè observat Suarez citatus num. 2. meritum idem sonat ac obsequium in gratiam alicujus præstitum; hoc autem, ut videtur manifestum, sine positivo actu non contingit. Ut ergo quis Deum offendat, & consequenter apud eum demereatur, sufficit non facere ejus voluntatem, cum possis, & tenearis; at verò ut quis ab alio aliquid mereatur, non sufficit non illum offendere, cum possit, hoc enim præcisè nullam mercedem meretur.

Tertia conditio est, ut sit actus bonus, seu honestus, id est quòd nullam in se habeat admixtam rationem mali; cum, ut dixi, sit ex integrâ causâ: quamvis enim peccatum veniale, concomitanter se habens

IV. Si actus sit meritorius, debet esse usquequaque bonus.